

Tämän menetelmän käyttämiseksi pitää olla riittävästi taustatietoa. Se edellyttää tutustumista opintopaketin luvun 2 teksti- ja videoaineistoon.

Tasa-arvokäsitteet varhaiskasvatuksessa

Tavoite: Lisätä tietoa tasa-arvokäsitteistä henkilöstön parissa.

1. Tausta

Tutkimus osoittaa, että lapset usein harjoittelevat toimintaympäristössään niitä asioita, joissa he jo ovat hyviä. Tämä pätee myös päiväkodeissa. Pojat harjoittelevat liikkumista, aktiivisuutta, tilan ottamista, rajojen venyttämistä ja luovuutta. Tytöt harjoittelevat suhteiden luomista, läheisyyttä aikuisiin, hienomotorisia taitoja sekä rauhallisena ja reippaana olemista ja tottelevaisuutta.

2. Miksi tasa-arvoa varhaiskasvatukseen?

Tutustukaa yhteen tai useampaan työhne pohjana toimivaan asiakirjaan. Kopioikaa kaikille oma versio ja keskustelkaa yhdessä, miten asiakirjaa voi soveltaa varhaiskasvatuksessa.

Esimerkkejä käyttökelpoisista asiakirjoista:

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet:
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf
- YK:n lapsen oikeuksien sopimus Artikkelin nro 2
(katso myös liite Sukupuolinäkökulma YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen luvussa 6, menetelmiä ja vinkkejä)
- Lapsiasiavaltuutettu: YK:n lapsen oikeuksien sopimus
<http://www.lapsiasia.fi/lapsen-oikeudet/>
- Tasa-arvolain 4§ viranomaisten vastuusta edistää tasa-arvoa
Tasa-arvolaki (2015). Sosiaali- ja terveysministeriö. Tasa-arvoesitteitä 2015. Helsinki. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74511/Tasa-arvolaki_2015_2_painos_Julkariin.pdf
- Kunnan/kaupungin tasa-arvosuunnitelma.
- Eurooppalainen paikallis- ja aluehallinnon naisten ja miesten välisen tasa-arvon peruskirja
http://shop.kunnat.net/download.php?filename=uploads/peruskirja_ebook.pdf

3. Käsitteiden esittely

Esittelyn voi pitää koko henkilökunnalle tai yhdessä huoltajien kanssa. Lasten kanssa olisi myös hyvä keskustella, mutta se vaatii erilaista lähestymistapaa. Tärkeintä on, että tasa-arvokäsitteet esitellään omin sanoin ja mielellään esimerkkien avulla omaan toimintaan soveltaen. Tässä esiteltävät käsitteet ovat tasa-arvo, sukupuolierot ja sukupuolinäkökulma.

Tasa-arvo: Tasa-arvo tarkoittaa ihmisten yhtäläisiä oikeuksia, mahdollisuuksia ja velvollisuuksia riippumatta sukupuolesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta. Tasa-arvo varhaiskasvatuksessa tarkoittaa sitä, että lapset saavat samanarvoisen kohtelun sukupuolestaan tai sen ilmaisusta riippumatta. Päiväkodilla on velvollisuus edistää tasa-arvoa.

(4 § Viranomaisen velvollisuus edistää tasa-arvoa (15.4.2005/232))

Keskustelkaa yhdessä tasa-arvosta ja tasa-arvon edistämisestä:

- Onko teillä rutiineja tai toimintatapoja, joiden mukaan toimittaessa tytöt ja pojat saavat esimerkiksi erilaisia tehtäviä tai erilaista kohtelua sukupuolensa perusteella, koska se koetaan ”helpommaksi”? Miten erilaista kohtelua voi pitää ongelmallisena tasa-arvonäkökulmasta?
- Millainen on tasa-arvoa edistävä varhaiskasvatusympäristö > päiväkotit? Millaista tietoa on saatavilla tasa-arvoa edistävän varhaiskasvatuksen merkityksestä ja millaista tietoa puuttuu tai pitäisi hankkia lisää?

Sukupuolierot: On tutkittu, että tyttöjen ja poikien välillä on suuria ei-toivottuja eroja, ei pelkästään päiväkodissa vaan myös koko opetustoimessa. Joitain esimerkkejä tästä mainittiin taustaosuudessa.

Keskustelkaa yhdessä:

- Millaisia tyttöihin ja poikiin liittyviä ennakoasenteita (sukupuolistereotyyppioita) esiintyy päiväkodissanne? Listatkaa ne ja keskustelkaa yhdessä, onko teillä samoja tai eriäviä mielipiteitä.
- Millaisia sukupuolieroja sukupuolistereotyyppinen kohtaaminen varhaiskasvatuksessa voi kehittää?
- Millaisia erilaisia seurauksia sukupuolistereotyyppien purkamisesta voisi olla tyttöjen ja poikien kannalta? Kehitelkää vastausta yhdessä.

Sukupuolinäkökulma tarkoittaa, että sukupuolieroja yritetään selittää tutkimalla, miten tytöille asetetut odotukset, toiveet ja vaatimukset eroavat pojille asetetuista ja toisinpäin.

Keskustelkaa yhdessä sukupuolinäkökulmasta

- Mistä tyttöihin ja poikiin kohdistetut erilaiset odotukset johtuvat? Miten koti, mahdolliset vapaa-ajanharrastukset tai päiväkotit vaikuttavat sukupuolisidonnaisiin odotuksiin? Miten ne voi ottaa puheeksi ja miten niitä voitaisiin purkaa?
- Millaisia stereotyyppisiä odotuksia, toiveita ja vaatimuksia päiväkodin henkilökunta ja toisaalta myös lapset keskuudessaan asettavat toiminnalleen?
- Miten päiväkotinne jo työskentelee tasa-arvoa edistävasti? Vastustetaanko päiväkodissanne tyttöjen ja poikien erilaista kohtaamista ja kohtelua?

4. Tee yhteenveto käydyistä keskusteluista

- Olivatko käsitteet tuttuja jo entuudestaan? Onko käsitteissä vielä epäselvyyksiä ja onko tarvetta syvempään keskusteluun faktojen kera? Miten etenette tästä?
- Kuka dokumentoi keskustelun ja mistä se on löydettävissä? Olisiko tarpeen tehdä sanalista, jotta uudetkin työntekijät voisivat nopeasti tutustua käsitteisiin?
- Ovatko nämä keskustelut sellaisia, joita voitaisiin käyttää pohjustuksena tulevilla vanhempainilloilla?

Lisää tasa-arvon edistämiseen liittyvää sanastoa löytyy Tasa-arvotiedon keskuksen verkkoportaalista osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/sanasto>

